E.B.M.
Practica medicală bazată pe evidențe

Definiție

- 1992 - Universitatea McMaster din Canada
- medicina se bazează pe experiența clinică a practicianului mai mult decât pe evidențele rezultate din cercetările medicale
  - erori individuale
  - rezultate sărace

Definiție

- Practica medicală bazată pe evidențe necesită „căutări sistematice, evaluarea evidențelor găsite şi folosirea acestora ca şi bază în deciziile medicale”
- Sackett et al. defineau practica medicală bazată pe evidențe ca şi o practică medicală ce constă în integrarea **experienței clinice** cu cele mai bune **evidențe ştiințifice** şi respectiv cu **valorile pacientului**

Experiența clinică

- experiența şi judecata pe care clinicianul le achiziționează de-a lungul anilor de activitate practică.
- abilitatea folosirii îndemânării clinice şi a experienței din trecut în identificarea rapidă şi diagnosticarea patologiei pacienților, a riscurilor individuale şi a beneficiilor unor potențiale intervenții diagnostice şi/sau terapeutice.

Experiența clinică

- se reflectă în special în diagnosticarea eficientă şi eficace a patologiei pacientului, tratarea corectă a afecțiunii ținând cont atât de cele mai eficiente scheme terapeutice cât şi de valorile şi dorințele pacientului.

Cele mai bune evidențe ştiințifice

- cercetări clinice în ceea ce priveşte acuratețea şi precizia testelor diagnostice, inclusiv a examinărilor clinice, puterea indicilor de prognostic, eficiența şi siguranța terapiei medicamentoase, a recuperării şi a regimurilor preventive.
- există cazuri în care noile evidențe provenite din cercetările clinice anulează teste diagnostice şi scheme terapeutice acceptate anterior şi le înlocuieşte cu altele noi, care sunt mult mai puternice, mai exacte, mai eficace şi cu mai puține efecte secundare.

Cele mai bune evidențe ştiințifice

- Nici experiența clinică dar nici evidențele ştiințifice fiecare luate individual în calcul nu sunt suficiente.
- Fără experiența clinică, riscul devine foarte mare, iar evidențele ştiințifice noi pot să fie inaplicabile sau neadecvate pentru un anumit pacient.
- Fără evidențe ştiințifice, riscul practic devine rapid învechit în detrimentul pacientului.

Valorile pacientului

- preferințele acestuia, grijile şi aşteptările pe care fiecare pacient le are şi care trebuie integrate în decizia clinică dacă aceasta are ca scop să servească pacientul.

- Când experiența clinică individuală, evidențele rezultate din cercetările medicale şi respectiv valorile pacientului sunt integrate, clinicianul în acord cu pacientul dezvoltă o schemă de diagnostic şi respectiv un regim terapeutic în scopul îndepărtării manifestărilor clinice şi a îmbunătățirii calității vieții a pacientului.

Motivele apariţiei practicii medicale bazate pe evidenţe

- Zilnic avem nevoie de informaţii valide în ceea ce priveşte diagnosticul, prognosticul, terapia şi prevenţia îmbolnăvirilor

Motivele apariției practicii medicale bazate pe evidențe

- Sursele tradiționale de informare sunt la ora actuală inadecvate
  - sunt depășite (cărțile)
  - informație care nu mai este valabilă
  - volumul de informații pe care trebuie să-l parcurgem este enorm
  - informația pusă la dispoziție are o variabilitate prea mare pentru a putea fi folosită în practică (jurnale)

Motivele apariției practicii medicale bazate pe evidențe

- Timp:
  - incapacitatea de a ne permite să petrecem mai mult de câteva minute pentru fiecare pacient în scopul găsirii şi parcurgerii celor mai bune evidențe
  - incapacitatea dedicării a mai mult de o jumătate de oră pe săptămână pentru ținerea la curent cu ultimele informații din domeniu.

Limite ale practicii medicale bazate pe evidențe

- Trebuie să recunoaştem că la ora actuală nu avem răspunsuri la toate întrebările clinice, dar ceea ce avem ne ajută la luarea deciziilor medicale.
- Cheia integrării practicii medicale bazate pe evidențe în practica de zi cu zi constă din accesul la evidențele existente şi respectiv înțelegerea limitelor acestei practici.

Limite ale practicii medicale bazate pe evidențe

- Acest studiu nu se potrivește perfect pacientului meu
- Practica medicală bazată pe evidențe nu ia în considerare experiențe importante ale pacienților:
  - Calitatea vieții pacientului
- Practica medicală bazată pe evidențe favorizează intervențiile care atrag sponsori

Limite ale practicii medicale bazate pe evidențe

- Practica medicală bazată pe evidențe nu este accesibilă
- Practica medicală bazată pe evidențe nu poate răspunde la anumite întrebări
- Evidențele sunt interpretate şi folosite greşit
- Practica medicală bazată pe evidențe poate prezenta erori

- Practica medicală bazată pe evidențe se referă la folosirea conştiincioasă, explicită şi judicioasă a celor mai bune evidențe în luarea deciziilor medicale individuale şi cuprinde realizarea a patru paşi:
  - transformarea informațiilor medicale de care avem nevoie în întrebări
  - căutarea eficientă a celor mai bune informații
  - evaluarea evidențelor în ceea ce priveşte validitatea şi utilitatea
  - integrarea evidențelor în deciziile medicale individuale

Metode de cercetare

Intervenția	Tipuri de studii				
	Studii calitative	Caz-martor	Cohortă	Trialuri clinice randomizate	Review-uri sistematic
Diagnostic			☺	☺ ☺	☺ ☺ ☺
Tratament			☺	☺ ☺	☺ ☺ ☺
Screening				☺ ☺	☺ ☺ ☺
Inovații manageriale	☺	☺	☺	☺ ☺	☺ ☺ ☺

Tabelul 1. Metode de cercetare pentru diferite tipuri de intervenții medicale

Ierarhia evidențelor

Ierarhia valorică a evidențelor poate fi sistematizată sub forma unei piramide a evidențelor astfel:

- sinteze sistematice şi meta-analize
- trialuri clinice randomizate, controlate, dublu-oarbe
- studii de cohortă
- studii caz-martor
- prezentări ale unor serii de cazuri
- prezentarea de caz
- editoriale
- cercetări realizate pe animale de laborator
- cercetări „in vitro”

Piramida evidențelor

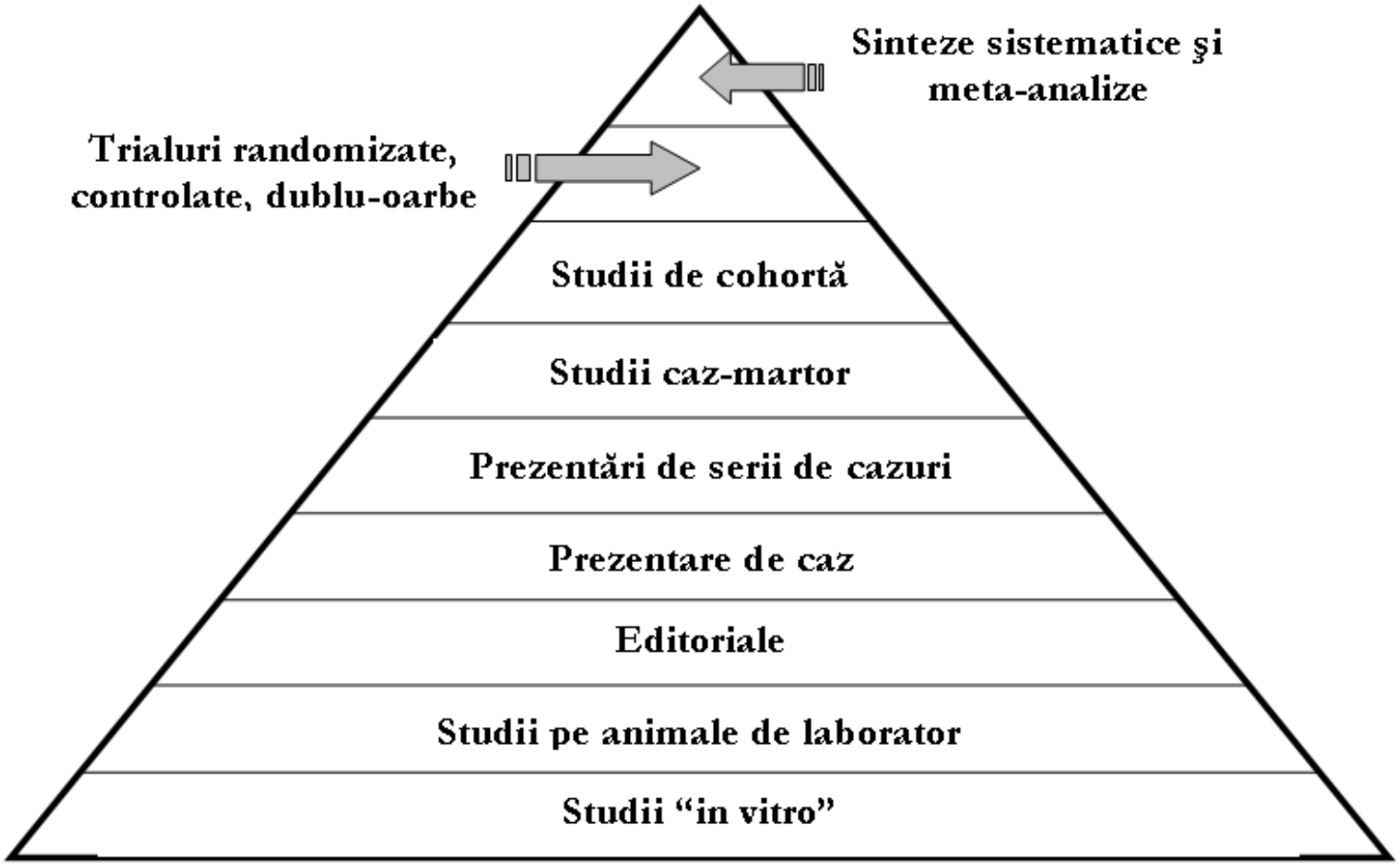

Sinteze

- Există patru tipuri de sinteze:
  - sintezele tradiționale sau nesistematice, categorie care include editorialuri
  - Sintezele sistematice
  - Sintezele sistematice care includ meta-analize
  - Sintezele realizate de Colaborarea Cochrane.

Editorial vs sinteză sistematică

Caracteristici	Sinteze tradițional	Sinteze sistematic
Strategia folosită la căutarea surselor primare	Limitată deobicei la o singură bază de date - MEDLINE	Strategie de căutare bine pusă la punct; include atât studiile publicate cât şi studiile nepublicate
Descrierea explicită a strategiei de căutare	Neinclusă	Inclusă
Sustragerea datelor din sursa primară	Alegere subiectivă şi întâmplătoare	Evaluare sistematică a calității tuturor articolelor identificate folosind criterii explicite
Analiza rezultatelor din sursele primare	Utilizarea de tehnici variate	Analiză sistematică folosind metode valide.

Sinteza sistematică vs sinteza Cochrane

Caracteristici	Sinteza sistematică	Sinteza Cochrane
Strategia folosită pentru căutarea surselor primare	Căutarea studiilor publicate, care poate să includă şi căutare manuală	Căutarea studiilor publicate şi nepublicate
Dinamica procesului de review	Singulară – limitată la o anumită perioadă de timp fără aducere la zi	Repetate – aducere la zi, pe măsura apariției unor studii noi
Grade de implicare al beneficiarului	Nici unul	Beneficiarii participă în toate stadiile procesului

Avantaje sinteză sistematică

- Metodologia folosită elimină erorile
- Cuprind un număr mare de date care pot fi „digerate” uşor de către medici
- Rezultatele sunt mult mai precise în comparație cu rezultatele obținute în studiile primare
- Heterogenitatea studiilor primare incluse poate pune în evidență identificarea unor noi arii de cercetare

Căutarea evidențelor medicale
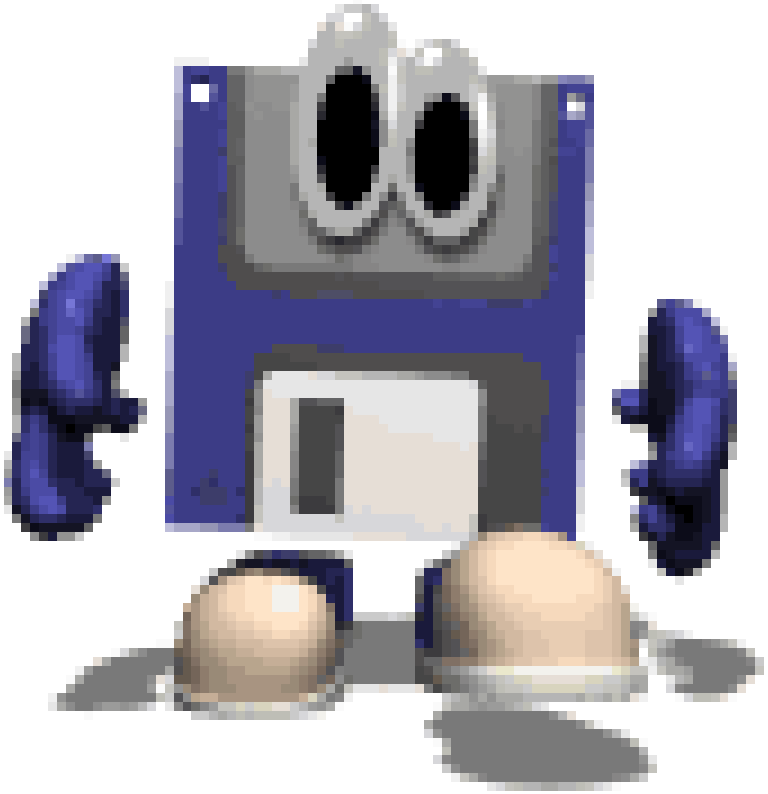
- Baze de date de evidențe medicale:
  - Cochrane Database of Systematic Reviews
  - Best Evidence
  - Evidence-Based Mental Health
  - Evidence-Based Nursing
  - Cancerlit
  - Healthstar
  - Aidsline
  - Bioethicsline
  - MEDLINE
  - peste 200 de reviste care pun la dispoziție articole medicale